Maa- ja metsätalousministeriö
Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam
Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa
Neuvotteleva virkamies Johanna Niemivuo-Lahti

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle 18.9.2020

E 84/2020 vp
Euroopan komission tiedonanto vuoteen 2030 ulottuvasta biodiversiteettistrategiasta – Luonto takaisin osaksi elämäämme

Euroopan komissio antoi 20.5.2020 tiedonannon koskien vuoteen 2030 ulottuvaa EU:n biodiversiteettistrategiaa – Luonto takaisin osaksi elämäämme (COM(2020) 380 final). Tämä on yksi komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) aloitteista. Komissio antoi samaan aikaan tiedonannon Pellolta pöytään -strategiasta (COM(2020) 381 final), jossa on esitetty joitakin yhdenmukaisia toimia biodiversiteettistrategian kanssa.

Uusi biodiversiteettistrategia tähtää luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseen vuoteen 2030 mennessä. Strategia koostuu 1) kunnianhimoisista tavoitteista koskien luonnonsuojelua sekä elinympäristöjen kunnostamista ja ennallistamista, 2) edellytyksistä muutoksen aikaansaamiseksi, sekä 3) EU:n kunnianhimoisista tavoitteista maailmanlaajuisessa luonnon monimuotoisuuden työssä eli miten EU:n johtaisi luonnon monimuotoisuuden turvaamistavoitteista sopimista omalla esimerkillään.

Tämä muistio keskittyy maatalouden ja kalastuksen näkökohtiin valiokunnan 18.9.2020 kuulemista varten. Metsäsektorin näkökulmia avataan enemmän maa- ja metsätalousministeriön lausunnossa valiokunnan kuulemiseen 22.9.2020.

Strategian merkitys maa- ja metsätalousministeriön kannalta

Maa- ja metsätalousministeriö osallistui E-selvityksen 84/2020 vp valmisteluun läheisessä yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Selvityksessä esitetyt kannat ovat molempien ministeriöiden hyväksymiä.

Yleiset näkökulmat

Maa- ja metsätalousministeriö pitää EU:n biodiversiteettistrategiaa kunnianhimoisena strategiana, jolla voidaan saada aikaa merkittäviä parannuksia luonnon monimuotoisuuden tilaan. Maa- ja metsätalousministeriö pitää erityisen tärkeänä, että EU:n biodiversiteettistrategian kaikkia tavoitteita edistetään ottaen huomioon pitkän tähtäimen **kokonaiskestävyys**. Tavoitteena tulee siis olla luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä käyttö ja kehitys.

Kokonaiskestävyyden lisäksi maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä sitoutumista **tietopohjaiseen** politiikkaan. Tavoitteiden ja toimien on perustuttava kattaviin vaikutusanalyyseihin.

Maa- ja metsätalousministeriö myös haluaa korostaa, että **taakanjako** jäsenmaiden kesken suojelussa ja ennallistamisessa on oltava Suomen kannalta kohtuullinen, etenkin kun komission määritelmien mukaisesta nykytilanteesta ei ole täyttä selvyyttä. Taloudellisen toiminnan, elämisen ja asumisen tulee olla mahdollista koko unionin alueella.

Maa- ja metsätalousministeriö haluaa lisäksi muistuttaa, että EU korostaa rooliaan **maailmanlaajuisena** edelläkävijänä luonnon monimuotoisuutta koskevissa asioissa ja tullee viemään tavoitteita kansainvälisesti samaan suuntaan.

Suojelutavoitteiden toimeenpanossa maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että luonnon kannalta on entistä tärkeämpää edistää monimuotoisuutta **suojelun lisäksi myös suojelualueiden ulkopuolella**. Komission tiedonannossa mainitaan nk. muut tehokkaat alueperusteiset suojelutoimenpiteet (OECM), joita maa- ja metsätalousministeriö pitää erityisen tärkeinä ja jotka kansallisissa suojelutavoitteissa tulee ottaa huomioon.

Sektorikohtaiset tavoitteet

Kalataloussektorin näkökulmasta biodiversiteettistrategian tavoite vaelluskalakantojen elvyttämisestä on tärkeää. Samoin tärkeää on, että laiton, ilmoittamaton ja sääntelemätön (LIS) kalastus estetään tehokkailla ja tarkoituksenmukaisilla toimilla. Maa- ja metsätalousministeriö tukee yleistä tavoitetta pitää kalastuskuolevuus enintään kestävän enimmäistuoton tasolla sekä edistää valikoivampien pyydysten ja pyyntimenetelmien käyttöä sivusaalismäärien, erityisesti uhanalaisten lajien, vähentämiseksi sekä sivusaaliisiin liittyvän tiedonkeruun kehittämistä.

Suomi pitää vesiviljelyn kestävyyden kehittämistä tärkeänä. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että tämä on erityisen tärkeää kalan omavaraisuuden lisäämiseksi ja elintarvikkeiden huoltovarmuuden vahvistamiseksi. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi käyttämällä kiertotalouteen perustuvia kalarehuja (silakan käyttö rehussa, itämerirehu) ja sijoittamalla uusia kalanviljelylaitoksia niille soveltuville alueille avomerellä. Samoin on tarpeen kehittää toimia, joilla kalankasvatuksen ravinteita saadaan talteen otettua tai kompensoitua innovatiivisilla toimenpiteillä. Vesiviljelyn kestävyyden parantaminen mahdollistaa tuotannon kasvun vesiympäristön hyvää tilaa vaarantamatta.

Maataloussektorille esitettyjen tavoitteiden osalta maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että komission ehdottamat EU-laajuiset toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia, mutta samalla toimien vaikuttavuus sekä vaikuttavuuden seuranta tulee varmistaa. Ennallistamis- ja suojelutavoitteiden täyttäminen ei saa heikentää ruokaturvaa tai maaseudun elinkeinojen toimeentulomahdollisuuksia. Moni biodiversiteettistrategian tavoitteista on kytköksissä yhteisen maatalouspolitiikan YMP:n uudistukseen, ja biodiversiteettistrategian tavoitteita tulee toteuttaa kunkin jäsenvaltion olosuhteisiin sopivalla tavalla ja niiden tulee perustua jäsenvaltioissa kansallisesti havaittuihin tarpeisiin.

Kannat koskien kasvinsuojeluaineita, ravinnepäästöjä ja lannoitteita sekä luomuviljelyä on kuvattu tarkemmin Pellolta pöytään -strategian E-kirjeessä 83/2020 vp.

Muiden tavoitteiden osalta maa- ja metsätalousministeriö kannattaa sitä, että ei-tuottavia aloja olisi nykytason mukaisesti 5 % maatalousalasta, mutta vähimmäisosuudesta ei tulisi säätää EU-tasolla vaan päätäntävalta tulisi olla jäsenvaltioilla. Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvin tärkeinä toimia pölyttäjäkadon pysäyttämiseksi ja pölyttäjäkannan ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö kannattaa toimenpiteiden vahvistamista maaperän kasvukunnon parantamiseksi, eroosion vähentämiseksi sekä maaperän orgaanisen aineen säilyttämiseksi ja lisäämiseksi.

Lopuksi

EU:n **yhteinen maatalouspolitiikka (YMP)** on keskeisessä osassa strategian maataloutta koskevien tavoitteiden saavuttamisessa. Komissio aikoo valmistella syksyllä 2020 jäsenvaltioille suositukset, jotta Pellolta pöytään –strategian ja EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteet huomioidaan YMP:n kansallisia strategiasuunnitelmia laadittaessa. Pellolta pöytään- ja EU:n biodiversiteettistrategiat asettavat useita määrällisiä EU-tason tavoitteita ja komissio aikoo pyytää jäsenvaltioita asettamaan YMP:n strategiasuunnitelmassaan kansalliset tavoitearvot näiden tavoitteiden täyttämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö tulee huomioimaan selvityksessä esitetyt kannat strategiasuunnitelmien valmistelussa.

Saksa on puheenjohtajamaana valmistelemassa biodiversiteettistrategiasta **neuvoston päätelmiä**, jotka on määrä hyväksyä lokakuussa 2020. Maa- ja metsätalousministeriö edistää selvityksessä esitettyjä kantoja myös neuvoston päätelmien valmistelussa.

Analyyseja EU:n biodiversiteettistrategian ja Pellolta pöytään –strategian tavoitteiden vaikutuksista ei ole ollut käytettävissä EU:n puolelta. Tästä syystä ollaan käynnistämässä **selvitystyötä**, jossa selvitetään tulevien kuukausien aikana, mitä EU:n biodiversiteettistrategian 2030 sisältämät tavoitteet tarkoittavat Suomen kannalta: mikä on Suomen lähtötilanne tavoitteiden osalta, miten Suomi sijoittuu lähtötilanteen ja tavoitteiden osalta EU:n

muiden jäsenmaiden joukkoon sekä millainen vaikutus strategian sisältämillä määrällisillä suojelu- sekä ennallistamistavoitteilla on Suomelle. Tämän riippumattoman selvityksen tuloksia on mahdollisuus hyödyntää kaikkien EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden toimeenpanossa.